

HRVATSKI VOJNIK

Broj 203. Godina XV. 19. lipnja 2008. www.hrvatski-vojn timer.hr BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,80 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

U kninskoj vojarni "Kralj Zvonimir" ispraćen
12. hrvatski kontingent u misiju ISAF

S ponosom ususret velikom izazovu

Sigurnost stajala 300 milijuna dolara

U odnosu na Grke, koji su organizirali Olimpijske igre 2004., cijena za obranu od terorističkog napada u Kini ipak nije bila toliko visoka. Grci su zbog straha od terorizma potrošili gotovo šest puta više (1,7 milijardi dolara)

Kina je mnogo novca potrošila na osiguravanje Olimpijskih igara. Strah od terorističkih akcija prisutan je bio i u Pekingu, a vlasti su se k tomu bojale i da će razne protibetanske udruge i udruge za zaštitu ljudskih prava pokušati iskoristiti Igre za promociju svojih ideja. Kako bilo, osiguranje je provodilo više od 110.000 policajaca i vojnika, tijekom natjecanja u grad su dopremljena i borbena vozila, u okolici Pekinga bile su postavljene rakete zemlja-zrak, a po glavnom gradu najmnogoljudnije zemlje na svijetu bilo je postavljeno 300.000 nadzornih kamera. Službeno, na sve to potrošeno je oko 300 milijuna dolara, a vlasti su pred početak Igara objavile i poziv građana

nima da prijave svakoga tko bi ugrožavao državnu sigurnost ili sigurnost Olimpijskih igara. Nakon provjere informacija za to je slijedila nagrada u iznosu od 1000 do 50.000 dolara.

Pred sam početak ceremonije otvaranja Olimpijade, Kina je objavila da je uhićeno 82 "terorista" u muslimanskom području Xinjiang, usvrdivši da su pripremali atentate na Olimpijskim igrama. Na kraju se strah kineskih političkih i olimpijskih dužnosnika pokazao opravdanim, jer su upravo u toj sjeverozapadnoj regiji tijekom Igara zabilježena tri napada ekstremista.

Četvrtog kolovoza u bombaškom su napadu teroristi ubili 16 i ranili jednako toliko policijskih službeni-

ka zaletjevši se kamionom u zgradu policijske postaje u Kashgaru, gradu u pokrajini Xinjiang Uygur. Šest dana poslije, pobunjenici su u istom gradu priredili novi bombaški napad u prostorijama lokalnog poglavarstva: poginulo je 12 ljudi. Posljednji se napad dogodio u mjestu Jamanje, gdje su napadači napali policijsku prometnu ophodnju, te četvoricu službenika izboli noževima: trojica su preminula.

Ipak, u odnosu na Grke, koji su organizirali Olimpijske igre 2004., cijena za obranu od terorističkog napada nije bila toliko visoka. Grci su zbog straha od terorizma potrošili gotovo šest puta više (1,7 milijardi dolara).

N. MILADIN

TJEDNIK MINISTARSTVA OBRANE

**HRVATSKI
VOJNIK**

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vpintar@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir,

(marija.alvir@morh.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotograf: Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 3784-937

Lektori: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 3786-348;

fax: 3784-322

Pretplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informira-

nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci

30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tisak:

Tiskara Zelina d.d.,

K. Krizmanić 1, 10380 Sv. I. Zelina

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

http://www.hrvatski-vojn timer.hr

E-mail: hrvojn timer@morh.hr

Naklada: 5800 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2008.Novinarski prilogi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

Brigadni general Zvonko Peternel, zapovjednik OVZ-a OSRH-a

Od početka ovogodišnje PP sezone, pripadnici NOS-a OSRH bili su angažirani na 89 požarišta. Nabava novih PP zrakoplova Air tractor AT-802 omogućila nam je istodobno djelovanje snaga na više požarišta...

Strana 4

U kninskoj vojarni "Kralj Zvonimir" ispraćen 12. hrvatski kontingent u misiju ISAF

Iako je riječ već o dvanaestoj rotaciji naših mirovnjaka u misiji ISAF, ispraćaj nije bio ništa manje dojmljiv i nabijen emocijama. Svaki odlazak u bilo koju od mirovnih misija, u kojima pripadnici OSRH-a sudjeluju, uvijek i iznova je velik izazov, odgovornost, ali i ponos...

Strana 8

Mladi piloti na svome prvom samostalnom letu borbenim zrakoplovom

Prvi njihov samostalni let trajao je pola sata. Prethodno su u ispitnom letu izveli niz složenih akrobacija... Sva trojica laširala su uspješno, upravo onako kako je to predvidio ispitivač, a emocije koje su ih preplavile poslije leta teško je bilo opisati riječima

Strana 10

Uloga nafte u vojnim operacijama

Koliko je važno osigurati dovoljne količine nafte postalo je očito tijekom II. svjetskog rata, a do danas važnost toga samo se još povećala i postala temeljni čimbenik u planiranju operacija

Strana 21

Naslovnica snimio Davor KIRIN

**Brigadni general Zvonko Peternel,
zapovjednik Operativnoga vatrogasnog
zapovjedništva OSRH**

Pojačani tehnikom još uspješnije protiv požara

Od početka ovogodišnje PP sezone, pripadnici NOS-a OSRH bili su angažirani na 89 požarišta. Nabava novih PP zrakoplova Air tractor AT-802 omogućila nam je, osim veće raspoloživosti zračne tehnike u gašenju požara otvorenog prostora, istodobno djelovanje snaga na više požarišta, te provedbu redovitih i izvanrednih PP izviđanja, kao i dnevna prebaziranja zrakoplova

— Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN —

Protupožarna sezona službeno je započela 1. lipnja i traje do 31. listopada. I ove godine za borbu s vatrom angažirane su snage Hrvatske vojske, što je samo jedna u nizu njihovih zadaća, u kojima, i to izrazito profesionalno i učinkovito, pomažu civilnom stanovništvu. Osim što su pripadnici Oružanih snaga koji su angažirani za borbu s vatrom dobro obučeni i s višegodišnjim iskustvom, Oružane snage su u ovu PP sezonu ušle i znatno tehnički pojačane. Riječ je, dakako, o novim Air tractorima AT-802 A Fire Boss, zahvaljujući kojima se zračne snage, koje su i najvažnije, pogotovo kad je riječ o gašenju požara otvorenih prostora, mogu znatno učinkovitije nositi s vatrenom stihijom te djelovati na više požarišta istodobno. Sve dosadašnje aktivnosti u PP sezoni uspješno su provedene i, premda svi žele da požara bude što manje, dobro je znati da su sve snage koje su angažirane u PP sezoni osposobljene i spremne za provedbu zadaća gašenja požara. O tome što je dosad učinjeno te o angažmanu pripadnika OS-a u ovogodišnjoj PP sezoni razgovarali smo sa zapovjednikom Operativnoga vatrogasnog zapovjedništva OSRH-a brigadnim generalom Zvonkom Peternelom.

Kakvim biste ocijenili dosadašnji tijek protupožarne sezone?

Namjenski organizirane snage (NOS) OSRH obavile su kvalitetne pripreme i ovogodišnju protupožarnu sezonu

dočekale potpuno spremne. Na sve zahtjeve dobivene od Vatrogasnoga operativnog središta (VOS) Državne uprave za zaštitu i spašavanje (DUZS) vezane uz potporu NOS-a OSRH vatrogasnim snagama u provedbi zadaća u PP sezoni, pravodobno se reagiralo i uspješno djelovalo ponajprije na gašenju požara otvorenog prostora. Na gašenju požara težišno su angažirane zračne snage, i to prije svega zrakoplovi Canadair CL-415 i Air tractor AT-802, koji su vrlo uspješno djelovali na svim požarištima na kojima su bili angažirani, te su ih stavili pod nadzor gasitelja, odnosno zemaljskih snaga. Uspješnom djelovanju zračnih snaga, osim dobro obučenih i iskusnih pilota zrakoplova, u znatnoj mjeri je pridonijelo i zrakoplovno tehničko osoblje, koje letjelice kojima se koristi u PP sezoni održava u ispravnom stanju. Osim zračnih snaga, u gašenju požara otvorenog prostora uspješno su angažirani i pripadnici Namjenski organiziranih snaga iz sastava HKoV-a, i to kako u gašenju požara tako i u osiguranju požarišta.

Za prevoženje morem ljudi i materijalnih sredstava, te opskrbu gasitelja vodom, kao i opskrbu stanovništva pitkom vodom, spreman je NOS HRM-a.

Činjenica da smo sve požare na kojima smo intervenirali učinkovito ugasili navodi nas na zaključak da je dosadašnji tijek PP sezone što se tiče OSRH-a bio vrlo uspješan, te smo spremni i nadalje raditi jednako kvalitetno kao i do sada.

Koliko snaga i koje snage su angažirane u ovogodišnjoj PP sezoni? Molimo da ih usporedite sa snagama u prethodnim PP sezonama?

Za borbu s vatrom u ovogodišnjoj PP sezoni, kao i prethodnih godina, ustrojene su Namjenski organizirane snage OSRH, i to Operativno vatrogasno zapovjedništvo OSRH te namjenski organizirane snage iz sastava HKoV-a, HRZ-a i PZO-a i HRM-a. Snage HKoV-a su razmještene na Brijunima, Malom Lošinj, u Zemunik, na Udbini, u Divuljama, Pločama, Kuparima i na Mljetu, a čine ih pripadnici gardijskih brigada.

U sastavu NOS-a HRZ i PZO jesu četiri Canadaira CL-415, šest Air tractora AT-802, četiri helikoptera Mi8 MTV-1, četiri helikoptera Mi 171Sh, jedan Pilatus PC-9 i jedan helikopter Bell 206B. Zrakoplovi baziraju na Zemunik, a helikopteri su razmješteni na Lučkom, Malom Lošinj, u Divuljama i Čilipima. Radi bolje učinkovitosti i za slučaj potrebe brže intervencije provode se dnevna prebaziranja zrakoplova CL-415 i AT-802A na aerodrom Split, odnosno aerodrom Čilipi. Osim navedenih snaga u sastavu NOS-a HRZ i PZO nalaze se i tri tima Službe potrage i spašavanja (SPS). Timovi su iz sastava Bojne za specijalna djelovanja i razmješteni su na Lučkom, Malom Lošinj i u Divuljama. Brodovi iz sastava NOS-a HRM, i to jedan desantni brod, jedan desantni jurišni brod i dva gumena čamca, bazirani su u ratnoj luci Lora u Splitu.

U usporedbi s prethodnim PP sezonama, u ovoj smo znatno jači ponajprije u zračnim snagama, i to kad je riječ o Air tractorima i helikopterima Mi 171Sh.

Kako je ustrojeno Operativno vatrogasno zapovjedništvo OSRH, koja mu je osnovna zadaća i kako ste zadovoljni sustavom dojava?

Operativno vatrogasno zapovjedništvo OSRH (OVZ) ustrojeno je od djelatnika iz sve tri grane OSRH-a (HKoV, HRZ i PZO i HRM). Zapovjedništvo čine: zapovjednik, zamjenik zapovjednika, pomoćnik za HKoV, pomoćnik za HRZ i PZO,

pomoćnik za HRM, pomoćnik za ZIKS, pomoćnik za logistiku, pomoćnik za financije i proračun, voditelj operativne skupine, časnik za suradnju s civilnim strukturama i odnose s javnošću te operativno osoblje.

Zadaća OVZ-a OSRH jest provedba sustava vođenja i zapovijedanja (planiranje, organizacija, zapovijedanje, koordinacija, izvješćivanje, komunikacijsko-informacijski sustav), koji osigurava provedbu sljedećih zadaća u PP sezoni: gašenje velikih šumskih požara, prevoženje snaga i sredstava, opskrba vodom gasitelja i stanovništva, potraga i spašavanje, nadzor, koordinacija i zapovijedanje na požarištu. Jedna od zadaća NOS-a OSRH u PP sezoni jest i PP izviđanje otoka i priobalja RH. Zadaća se provodi redovitim protupožarnim izviđanjima iz zraka u skladu s razvijenim inačicama djelovanja, izviđanjima ugroženog područja iz zraka, redovitim letačkim zadaćama ili po zahtjevu VOS-a DUZS, te fotosnimanjima stanja na požarištu. Informacije s navedenog, OVZ OSRH dostavlja Vatrogasnom operativnom središtu (VOS) Državne uprave za zaštitu i spašavanje (DUZS) u Divuljama.

Zahtjeve za angažiranje pripadnika OSRH-a na požarištima, OVZ OSRH zaprima u skladu s crtom koordinacije što ju je uspostavio VOS DUZS u Divuljama i temeljem toga obavlja prosudbu snaga te zapovijeda njihovu uporabu. Zahtjevi za angažiranje NOS-a OSRH na požarištima zaprimaju se usmeno odmah, a zatim i u pisanom obliku, i možemo reći da je sam proces maksimalno operativan.

Na koliko su požarišta do sada intervenirale Namjenski organizirane snage OSRH? Usporedite to s istim razdobljem prošle godine.

Od početka ovogodišnje PP sezone, odnosno od 1. lipnja pa do 18. kolovoza 2008. godine, pripadnici NOS-a OSRH bili su angažirani na 89 požarišta. Na požarištima su bili angažirani pripadnici NOS-eva iz sastava HKoV-a i HRZ-a i PZO-a. Kad je riječ o aktivnostima zračnih

snaga, osim zadaća gašenja požara, one su provodile i zadaće protupožarnog izviđanja, izviđanja i snimanja požarišta, prevoženja vatrogasnih i vojnih snaga za gašenje požara, te obuku i trenazu posada na svim letjelicama. U

dosadašnjem tijeku PP sezone, na svim tim zadaćama ostvarile su 6948 letova, 1086:32 sati naleta, izbacile 28 746 tona vode te prevezle 932 osobe. Koptene snage dosad su bile angažirane na pet požarišta, na kojima je bilo

angažirano sveukupno 130 pripadnika, koji su ostvarili 1106:30 radnih sati. Osim zadaća na požarištu, kopnene snage su provodile i vatrogasnu obuku s Državnim intervjenskim postrojbama, te intergransku obuku tematski vezanu uz desantiranje gasitelja helikopterom Mi8 MTV-1 i ukrcaj te

prevoženje morem i iskrcaj brodovima HRM-a.

Kako su kopnene snage razmještene u vojnim objektima diljem priobalja, osim brojnih aktivnosti vezanih uz PP sezonu, angažirale su se i na uređenju vojnih objekata u kojima su smještene. Brodovima NOS-a HRM ostvarene su 595,4 plovidbene milje, 45:41 plovidbeni sat, a prevezena su 102 pripadnika vatrogasnih i Oružanih snaga RH i 43 motorna vozila. To je ostvareno na obuci NOS-a HRM i NOS-eva iz sastava HKoV-a.

U usporedbi s prošlogodišnjom PP sezonom, kad se u istom razdoblju interveniralo 118 puta, moglo bi se zaključiti da je ova sezona nešto lakša. No, treba istaknuti da u ovoj PP sezoni učinkovito djelujemo zahtijevanim snagama, ponajprije mislim na zračne snage, na više požarišta istodobno. Također treba napomenuti da je tijekom lipnja bio manji broj intervencija zbog dužeg kišnog razdoblja. Kakva će situacija biti do kraja PP sezone, teško je prognozirati. Naravno, mnogo ovisi o vremenskim prilikama. Iako svi želimo da požara bude što manje, naše snage su spremne za borbu s vatrom.

Što nabava novih Air tractora znači za učinkovitost u borbi protiv požara?

Nabava novih PP zrakoplova Air tractor AT-802 omogućila nam je, osim veće raspoloživosti zračne tehnike u gašenju požara otvorenog prostora, istodobno djelovanje snaga na više požarišta, te provedbu redovitih i izvanrednih PP izviđanja, kao i dnevna prebaziranja zrakoplova. Treba istaknuti i da se novi Air tractori AT-802 mogu upotrebljavati kao amfibije i za punjenje na kopnu.

Zbog činjenice da su ove godine zračne snage, koje su ključne u gašenju požara, i to pogotovo požara otvorenog prostora, znatno ojačane nabavkom novih zrakoplova, učinkovitost u borbi s požarima znatno je veća nego prethodnih godina.

Kakvom biste ocijenili ispravnost sredstava i tehnika kojima se koristi u ovogodišnjoj PP sezoni?

Ukupna ispravnost svih snaga u ovogodišnjoj PP sezoni na vrlo je visokoj razini. Kod zračnih snaga, koje su naj-

■ *Operativno vatrogasno zapovjedništvo OSRH (OVZ) ustrojeno je od djelatnika iz sve tri grane OSRH-a (HKoV, HRZ i PZO i HRM). Zadaća OVZ-a OSRH jest provedba sustava vođenja i zapovijedanja (planiranje, organizacija, zapovijedanje, koordinacija, izvješćivanje, komunikacijsko-informacijski sustav), koji osigurava provedbu sljedećih zadaća u PP sezoni: gašenje velikih šumskih požara, prevoženje snaga i sredstava, opskrba vodom gasitelja i stanovništva, potraga i spašavanje, nadzor, koordinacija i zapovijedanje na požarištu*

značajnije, prosječna ispravnost svih letjelica iznosi vrlo visokih 90%. Takav postotak ispravnosti rezultat je učinkovitog, kvalitetnog i profesionalnog rada zrakoplovno-tehničkog osoblja, koje je najzaslužnije za spremnost tehnike, a samim time i za pravodobnu intervenciju.

Kako surađujete s drugim snagama angažiranim u PP sezoni?

U pripremi i provedbi PP sezone održano je niz radnih sastanaka s ravnateljem Državne uprave za zaštitu i spašavanje Damirom Trutom, glavnim vatrogasnim zapovjednikom RH Mladenom Jurinom, pomoćnikom glavnoga vatrogasnog zapovjednika RH za priobalje Tomislavom Vukom, te županijskim vatrogasnim zapovjednicima u priobalju.

Isto tako izvršen je i obilazak područja u priobalju u koordinaciji s predstavnicima vatrogasnih i civilnih subjekata te se redovito provodi koordinacija sa svim snagama angažiranim u PP sezoni.

Je li takav sustav organizacije protupožarnih snaga OSRH-a zadovoljavajući i dovoljno učinkovit?

Naš sustav organizacije snaga omogućuje realizaciju svih zadaća vezanih za ovogodišnju PP sezonu. Povećanje zračne tehnike, kao i novi zahtjevi što ih pred nas stavljaju vatrogasci, a vezani su za dislokaciju zrakoplova i helikoptera, nameću nam potrebu za većim brojem izvršitelja, i to u prvom redu pilota i zrakoplovno-tehničkog osoblja, a samim time i potrebu nove organizacije. U tom pogledu, a radi još učinkovitijeg djelovanja, izradit ćemo Prijedlog novog ustroja snaga za sljedeću PP sezonu. U prijedlogu će biti razrađeno Zapovjedništvo NOS-a OSRH, granskih NOS-eva, u prvom redu HRZ-a i PZO-a, te operativni razmještaj snaga.

Koliko vam iskustva iz niza zapovjednih dužnosti, što ste ih obnašali u Oružanim snagama, pomažu u obavljanju sadašnje dužnosti?

Dosad sam obnašao niz zapovjednih dužnosti na različitim razinama i stečeno iskustvo uvelike mi je olakšalo obnašanje sadašnje dužnosti. No, istaknuo bih da ovaj sustav vrlo uspješno funkcionira već niz godina: svaka sljedeća PP sezona temelji se na naučenim lekcijama iz prethodne pa se samim tim sustav dograđuje. Osim toga, vrijedno je istaknuti i da su u sastavu NOS-a OSRH angažirani djelatnici s iskustvom iz prethodnih PP sezona, što mi sve uvelike olakšava obnašanje sadašnje dužnosti, i to prije svega u sustavu vođenja i zapovijedanja. ■

Vojnom izaslaniku Republike Makedonije dodijeljen Red hrvatskog trolista

General-pukovniku Draganu Andreskom, vojnom izaslaniku Republike Makedonije u Republici Hrvatskoj i doajenu vojno-diplomatskog zbora u Republici Hrvatskoj, povodom završetka vojno-diplomatske dužnosti, državni tajnik MORH-a Mate Raboteg, u ime predsjednika Republike Hrvatske Stjepana Mesića, svečano je uručio 14. kolovoza odličje Red hrvatskog trolista.

Odličje je general-pukovniku Andreskom dodijeljeno za osobite zasluge u razvitku odnosa između Republike Hrvatske i Republike Makedonije. Državni tajnik istaknuo je da mu je čast i zadovoljstvo uručiti ovo odlikovanje prvom vojnom izaslaniku Republike Makedonije u Republici Hrvatskoj, koji je osobno pridonio razvoju hrvatsko-makedonskih obrambenih odnosa te promociji Republike Hrvatske u Republici Makedoniji i šire. "Obje zemlje obilježila je intenzivna aktivnost na transformaciji oružanih sustava radi postizanja komplementarnosti i standarda za ulazak u NATO savez. I jedna i druga zemlja na tom putu su postigle značajne rezultate", naglasio je Raboteg. General-pukovnik Dragan Andreski zahvalio je na dodijeljenom odličju u ime

snimio D. KIRIN

Republike Makedonije, Armije Republike Makedonije i u svoje osobno ime Republici Hrvatskoj, predsjedniku RH i vrhovnom zapovjedniku OSRH Stjepanu Mesiću, Ministarstvu obrane i Glavnom stožeru OSRH, ministri obrane za vrijeme njegova mandata, kao i načelniku Glavnog stožera OSRH generalu zbora Josipu Luciću, te izrazio želju za nastavkom dosadašnje uspješne suradnje između dvije zemlje.

OJI

Dočasnici HVU "Petar Zrinski" otišli u Afganistan

Na HVU "Petar Zrinski" organiziran je svečani ispraćaj za stožernog narednika Michaela Fanuka i desetnika Hrvoja Čanića, djelatnike HVU-a koji odlaze u misiju ISAF u Afganistanu, u sastavu 12. hrvatskog kontingenta.

Desetniku Čaniću ovo je prva misija u njegovoj karijeri, a stožernom naredniku Fanuku druga. Prvi put je bio 2005. godine također u Afganistanu, u sa-

snimio Z. LOVAŠEN

stavu 6. hrvatskog kontingenta. Na ispraćaju su bili nazočni njihovi kolege i kolegice. Riječi zahvale na dosadašnjem radu uputio im je ravnatelj HVU "Petar Zrinski" general-bojnik Mirko Šundov. Ravnatelj HVU "Petar Zrinski" poželio je sretnu i uspješnu misiju imenovanim dočasnicima, da sve zadaće izvršavaju časno i profesionalno i da se zdravi i sretni vrate iz misije.

Z. LOVAŠEN

Počinje nova izložbena sezona

U Galeriji "Zvonimir", Bauerova 33, u ponedjeljak 1. rujna 2008. u 19 sati bit će otvorenje samostalne izložbe slika akademskog slikara GORANA ČETKOVIĆA, kojom započinje nova izložbena sezona Galerije "Zvonimir".

Izložba je organizirana u suradnji s Nacionalnom zajednicom Crnogoraca Hrvatske i Društvom Crnogoraca i prijatelja Crne Gore "Montenegro", Zagreb, u okviru Dana crnogorske kulture 2008. Goran Četković slikar je mlađe generacije (rođ. 1975.), diplomirao na Fakultetu likovnih umjetnosti na Cetinju, u klasi prof. Nikole Gvozdovića. Ovo mu je deseta samostalna izložba, a prva izvan Crne Gore. Živi i radi u Sutormu i Kolašinu. Izložba se može razgledati do 13. rujna, u radno vrijeme Galerije "Zvonimir": pon.-pet. od 11 do 18 sati, subotom od 10 do 12 sati, nedjeljom i blagdanom zatvoreno. Ulaz slobodan.

U kninskoj vojarni "Kralj Zvonimir" ispražen 12. hrvatski kontingent u misiju ISAF

S ponosom ususret velikom izazovu

Iako je riječ već o dvanaestoj rotaciji naših mirovnjaka u misiji ISAF, ispraćaj nije bio ništa manje dojmljiv i nabijen emocijama. Svaki odlazak u bilo koju od mirovnih misija u kojima pripadnici OSRH-a sudjeluju uvijek je i iznova velik izazov, odgovornost, ali i ponos. "Vi ste najbolji veleposlanici Hrvatske. Nastavljate tradiciju izuzetno uspješnog i cijenjenog angažmana Republike Hrvatske u Afganistanu", istaknuo je ravnatelj Uprave za obrambenu politiku Pjer Šimunović

— Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN —

U Kninu je 19. kolovoza organiziran svečani ispraćaj 12. hrvatskog kontingenta u misiju ISAF u Afganistanu. Uz pripadnike kontingenta i članove njihovih obitelji, na ispraćaju u kninskoj vojarni "Kralj Zvonimir" bili su i zamjenik načelnika GSOSRH-a general-pukovnik Slavko Barić, ravnatelj Uprave za obrambenu politiku Pjer Šimunović, te drugi visoki dužnosnici MORH-a i OSRH-a, a sreću i uspjeh u toj misiji mira došli su im poželjeti također generalni vikar vojnog ordinarijata mons. Josip Šantić i zamjenik glav-

nog muftije Aziz efendija Hasanović. Svečani postroj, u kojem su bili pripadnici svih sastavnica 12. kontingenta, operativnog tima za mentoriranje i vezu, namjenskih snaga pješništva, namjenskih snaga vojne policije, medicinskog tima, nacionalnog tima za logističku potporu..., pregledao je general-pukovnik Slavko Barić, a prijavak mu je podnio zapovjednik kontingenta brigadir Zlatko Ferencević.

Iako je riječ već o dvanaestoj rotaciji naših mirovnjaka u misiji ISAF, ispraćaj nije bio ništa manje dojmljiv i nabijen emocijama. Svaki odlazak u bilo

koju od mirovnih misija u kojima pripadnici OSRH-a sudjeluju uvijek i iznova je velik izazov, odgovornost, ali i ponos. U svojim govorima visoki su uzvanici upozorili na značenje sudjelovanja pripadnika Hrvatske vojske u misiji ISAF te im poželjeli mnogo uspjeha u radu, ali i da se svi sretno vrate svojim obiteljima. Svi očekuju da će i ovaj kontingent, kao i prethodni, profesionalno i kvalitetno obavljati sve zadaće jer su izuzetno dobro obučeni i kvalitetno opremljeni.

U to je uvjeren i zapovjednik 12. HRVCON brigadir Ferencević. "Ne

sumnjam da su pripadnici 12. kontingenta najbolji pripadnici OSRH-a i da će svoje zadaće u misiji ISAF izvršavati profesionalno, korektno, savjesno i bez problema", rekao je brigadir Ferencević. "Vi ste doista najbolji veleposlanici Hrvatske. Nastavljate tradiciju izuzetno uspješnog i cijenjenog angažmana Republike Hrvatske u Afganistanu", istaknuo je ravnatelj Uprave za obrambenu politiku Pjer Šimunović. Poželjevši pripadnicima 12. kontingenta sretnu i uspješnu misiju u ime ministra obrane, cijelog Ministarstva obrane i svoje osobno, Šimunović je istaknuo da je angažman naših OS u Afganistanu izuzetno cijenjen kako u Hrvatskoj tako i u međunarodnoj zajednici.

General Barić, koji je pripadnicima 12. kontingenta mnogo uspjeha poželio i u ime načelnika GSOSRH-a,

General Slavko Barić u pregledu svečanog postroja 12. kontingenta

osposobljenost svih zapovjednika u ovom kontingentu. General Barić je istaknuo kako je svaki kontingent novi izazov, ali i da se naučenim lekcijama iz svake rotacije koristi kako bi se unaprijedio rad svakog sljedećeg kontingenta. I od pripadnika ovog kontingenta se očekuje da svoja iskustva i spoznaje prenesu dalje, svim pripadnicima OS-a.

Istaknuvši kako je sudjelovanje u misiji ISAF veliki

■ *"Vi ste najbolji veleposlanici Hrvatske. Nastavljate tradiciju izuzetno uspješnog i cijenjenog angažmana Republike Hrvatske u Afganistanu", istaknuo je ravnatelj Uprave za obrambenu politiku Pjer Šimunović*

izazov ne samo za pripadnike kontingenta nego i za njihovu djecu, supruge, roditelje, general Barić je napomenuo i kako će MO i OS učiniti sve da njihove obitelji budu na vrijeme obaviještene o svemu što se događa tijekom njihove misije u Afganistanu. Neki od pripadnika ovog kontingenta već su sudjelovali u misiji ISAF, nekima je ovo prvi put, no svima njima ovo je zasigurno veliki profesionalni izazov, ali i ponos što su dobili mogućnost da sudjeluju u uspostavi i očuvanju svjetskog mira, i to u zemlji kojoj je međunarodna pomoć itekako potrebna. Svi će oni, kao i njihovi prethodnici, svojim radom zasigurno dodatno pridonijeti ugledu naših Oružanih snaga u međunarodnoj zajednici te još jednom potvrditi opredjeljenje Hrvatske kao čuvara svjetskog mira. ■

istaknuo je kako se od njih traži da u misiji primjenjuju sva svoja znanja i sposobnosti te rade u skladu sa zapovijedima, pravilnicima i standardima što su ih usvojili tijekom obuke. "Mi od vas ne tražimo da budete najbolji, ali tražimo da postupate u skladu sa svim onim što ste naučili, da se držite svih propisa i standarda, i tada smo sigurni da ćete se u ovom broju, u kojem ste ovdje, i vratiti za šest mjeseci", rekao je general Barić. Napomenuo je i kako su njihova oprema i naoružanje izuzetno dobri i u skladu sa svim standardima, što će im omogućiti da izvrše svoje zadaće sigurno. "Nema nikakve razlike između naoružanja i vojne opreme koju vi imate i one drugih zemalja koje su po standardu i duljini postojanja ispred nas", istaknuo je. Uvjeren je i u dobru

Mladi piloti na svome prvom samostalnom letu borbenim zrakoplovom

San svakog vojnog pilota

Prvi njihov samostalni let trajao je pola sata. Prethodno su u ispitnom letu izveli niz složenih akrobacija, koje uključuju manevre kao što su oštri zaokret, prevrtanje, poluprevrtanje, petlja i, ništa manje važno, formiranje školskog kruga prije slijetanja. Sva trojica laširala su uspješno, upravo onako kako je to predvidio ispitivač, a emocije koje su ih preplavile poslije leta teško je bilo opisati riječima

— Napisala i snimila Leida PARLOV —

Satnik Saša Turk i natporučnici Ivan Zovak i Luka Tomljenović tri su nova borbena pilota Hrvatskog ratnog zrakoplovstva. Oni su početkom kolovoza uspješno laširali, odnosno obavili svoj prvi samostalni let borbenim zrakoplovom, MIG-om 21.

Upravljanje borbenim zrakoplovom želja je i san svakog vojnog pilota, ali ona se ostvari malobrojnim i doista odabranima. Tako je kod nas, a tako je i u svijetu. Mogućnost da postanu borbeni piloti dobiju oni koji postignu najbolje rezultate tijekom obuke na školskim avionima, ali i koji zadovolje sve kriterije izrazito zahtjevnoga zdravstvenog pregleda. Prvi samostalni let svakome od njih ostat će traj-

no u sjećanju, iako je to tek početak u preobuci za borbenog pilota, prvi korak k vrhu piramide pilotskog poziva.

Turk, Zovak i Tomljenović laširali su u eskadrili borbenih aviona u Puli. Iščekivanje, uzbuđenje, te poslije zadovoljstvo i ponos našim novim "borbenim" snagama dijelili su i njihovi nastavnici-instruktori, nastavnik letenja-ispitivač, zrakoplovni tehničari, njihove obitelji, jednom riječju svi koji su na bilo koji način sudjelovali u njihovoj preobuci i pridonijeli njihovom uspjehu.

Iako je tijekom pripreme za laširanje sve izgledalo mirno, ipak se osjećalo nešto "divlje" u zraku. Prije samostalnog leta, svaki od njih letio je u MIG-u dvosjedu s pukovnikom Ivi-

com Ivandićem, nastavnikom letenja-ispitivačem, koji im je trebao dati konačnu ocjenu i dopuštenje za laširanje. Pritom su izveli niz složenih akrobacija, koje uključuju manevre kao što su oštri zaokret, prevrtanje, poluprevrtanje, petlja i, ništa manje važno, formiranje školskog kruga prije slijetanja. Nakon ispitnog leta, pukovnik Ivandić je s neskrivenim zadovoljstvom izjavio kako mu je velika čast što može tu trojicu mladih pilota pustiti na samostalni let.

"Doista su to zaslužili. Dečki su u standardima u kojima trebaju biti u ovoj fazi obuke i sve tražene kriterije zadovoljili su i iznad očekivanja", rekao je Ivandić, dodajući kako će im u njihovoj karijeri let na MIG-u 21 biti

neprocjenjivo iskustvo. "Let na MIG-u 21 bit će im od koristi bez obzira na kojem drugom avionu budu letjeli. Cilj nam je dobiti nove pilote na MIG-ovima, ali nam je jednako tako cilj i pripremiti ih za budući borbeni avion", rekao je pukovnik Ivandić, iščekujući i sam s nestrpljenjem laširanja Saše, Ivana i Luke, borbenih pilota 4. naraštaja na MIG-ovima. Svaki od njih, prije laširanja, svoj je let još jednom "preletio" na zemlji, i to do najsitnijih detalja. Jer bitno je baš sve: pregled zrakoplova, opreme, ulazak, provjera instrumenata... i, naravno, sve ono što su trebali izvoditi u zraku.

Prvi njihov samostalni let trajao je pola sata. Sva trojica laširala su uspješno, upravo onako kako je to predvidio pukovnik Ivandić, a emocije koje su ih preplavile poslije leta teško je bilo opisati riječima. "Današnji dan je velika nagrada za naš višegodišnji trud, zalaganje, iščekivanje. Sve se to danas isplatilo", rekao je vidno zadovoljan satnik Turk, napominjući

Prije samostalnog leta svaki mladi pilot leti s nastavnikom letenja - ispitivačem koji mu potom daje dopuštenje za laširanje

kako je svakome tko se opredijeli za poziv vojnog pilota od samog početka školovanja želja završiti na nadzvučnom zrakoplovu. Njegovo mišljenje dijeli i natporučnik Zovak, koji se prisjeća kako su u početku bili impresionirani tim avionom, no s vremenom su mu se prilagodili i uspjeli svladati sve što je predviđeno u toj fazi obuke.

"Letjeti nadzvučnim avionom vrhunac je našeg poziva i san svakog vojnog pilota. Čast nam je što smo mi među onima koji su u tome uspjeli", zaključio je Zovak.

"Svima nama ovo je ostvarenje jednog sna i teško je naći riječi kojima bi se opisalo ono što osjećamo. Sve što smo do sada radili bilo je usmjereno k ostvarenju ovog cilja", rekao je natporučnik Tomljenović, dodajući kako je ovo tek početak. "Naš prvi samostalni let ima zapravo veliku simboličnu vrijednost, i tek je jedna mala stepenica prema našem konačnom cilju." Tome je doista tako jer ih nakon laširanja čeka još mnogo toga. Temeljna preobuka završit će im tek kad svladaju grupno, navigacijsko, pa instrumentalno letenje, a nakon toga

Mladi piloti sa zapovjednikom HRZ-a i PZO-a generalom Bagarićem, njegovim najbližim suradnicima i nastavnicima letenja

slijedi složena borbena preobuka. Za sve to treba mnogo volje i motivacije, koja im, potvrdio je to jedan od njihovih nastavnika satnik Damir Moguš, ne nedostaje. Satnik Moguš, koji je s njima intenzivno letio nekoliko dana prije laširanja, skromno napominje kako je samo finiširao posao svojih kolega nastavnika koji su provodili preobuku. "Bilo mi je zadovoljstvo letjeti s njima. Dobro smo se pripremili, imali su dovoljno znanja i nije bilo nimalo straha", rekao je Moguš. I piloti su pohvalili svoje

nastavnike, koji su im nesebično prenijeli sve svoje znanje, kao i zrakoplovne tehničare, koji su itekako zaslužni što je sve prošlo sigurno i bez teškoća. Novim borbenim pilotima čestitali su i zapovjednik eskadrile borbenih aviona pukovnik Robert Huf, zapovjednik 91. zrakoplovne baze u čijem je sastavu eskadrila borbenih aviona brigadir Zdenko Sokić i, dakako, zapovjednik HRZ-a i PZO-a brigadni general Vlado Bagarić.

"Danas smo dobili tri nova borbena pilota borbenog zrakoplova MIG 21. To je velika čast za Hrvatsko ratno zrakoplovstvo. Bili ste svjedo-

ci njihova laširanja, odnosno njihova prvog samostalnog leta na lovačkom avionu. Izuzetno sam zadovoljan i ponosan. Konačno im se ostvario dugoočekivani san", rekao je general Bagarić čestitajući mladim pilotima.

S obzirom na ono što smo vidjeli u Puli, uvjereni smo da će novi borbeni piloti s jednakim entuzijazmom i voljom nastaviti dalje te da će upravo ovi mladi ljudi biti oni koji će - nadamo se, u skoroj budućnosti - letjeti na novim borbenim zrakoplovima HRZ-a.

Psihologijska selekcija u vojsci

Mnogobrojna znanstvena istraživanja, kao i praksa, potvrđuju poznatu uzrečicu da ratove dobivaju ljudi, a ne oružje, streljivo i oprema. Uspješna psihologijska selekcija najvažniji je umnoživač sile kojom se snaga jedne vojske može povećati od dva do četiri puta...

— Suzana FILJAK —

Svaka organizacija susreće se s potrebom podizanja vlastite uspješnosti. U prvi plan izbijaju problemi kao, naprimjer, kako odabrati pravo osoblje za određenu djelatnost, kako složiti radne ekipe i kako odrediti tko će upravljati poslom i voditi ljude. Oni koji su pronašli rješenje imali su dovoljno hrabrosti i znanja da daju prednost sposobnosti pred rodoslovljem, podrijetlom ili osobnim simpatijama. Važnost dobrog odabira ljudi najočitija je u kriznim situacijama za organizaciju, a znači prednost pred konkurencijom, opstanak na tržištu, širenje utjecaja i povećanje početnog kapitala. Ljudske sposobnosti (posebice intelektualne) stoga su vrlo cijenjen i skup "proizvod", a sposobni pojedinci najtraženiji na tržištu rada.

Pažljiv odabir i maksimalno korištenje raspoloživim ljudstvom te postavljanje "pravog čovjeka na pravo mjesto" možda je najvrednije za vojsku, a vojskovođe koji su u tome uspijevali bili bi ovjenčani pobjedom. Već su vrlo rano u povijesti ratovanja zabilježena različita nastojanja odabira ljudi i njihovo raspoređivanje na primjerene im dužnosti. U vojsci stare Kine primjenjivan je sustav izbora ljudi koji je uključivao svojevršno testiranje i dokazivanje potrebnih sposobnosti. U Španjolskoj su već od 1633. bili utvrđeni izričiti kriteriji za izbor mušketira, topnika, narednika, poručnika, satnika, kao i pripadnika pješačkih satnija. Obuhvaćali su pripadnost plemstvu, iskustvo, dob, rasu, ali i tjelesne i intelektualne sposobnosti. Dugotrajna britanska prevlast na moru pripisuje se upravo otvorenosti izbora mornaričkih časnika iz redova neplemića, ali prema kriterijima sposobnosti (za razliku od drugih velikih mornarica 18. st., gdje je isključivi uvjet bila pripadnost plemenitom rodu). Von Clausewitzeva upozorba da se "ratna djelovanja nikad ne odnose samo na tvar već uvijek i na duhovnu silu koja tu tvar oživljuje" također naglašava važnost psihičke sastavnice za ratnu učinkovitost. Pozitivna iskustva široke primjene psihologijske selekcije i klasifikacije u američkoj industriji (obvezno psihologijsko testiranje na otoku Ellis prolazili su i europski imigranti prije dobivanja dopusnice za useljenje) utjecala su na njihovu masovnu primjenu u vojsci SAD-a pri ulasku u I. svjetski rat. Nakon II. svjetskog rata, u svim dobro organiziranim vojskama psihologijska selekcija i klasifikacija postale su dio redovite procedure prijama i raspoređivanja osoblja na dužnosti te upućivanja na daljnje usavršavanje.

Mnogobrojna znanstvena istraživanja, kao i praksa, potvrđuju poznatu uzrečicu da ratove dobivaju ljudi, a ne

oružje, streljivo i oprema. Uspješna psihologijska selekcija najvažniji je umnoživač sile kojom se snaga jedne vojske može povećati od dva do četiri puta. Objektivnost, ušteda vremena i novca, brže uvježbavanje i priprema za poslove i dužnosti, manje pogrešaka i otpada (škarta) dobrobit je za svaku organizaciju. Pojedincu je, time što se raspoređuje na mjesto primjereno njegovima osobinama, omogućena najveća uspješnost i maksimalno iskorištavanje vlastitih potencijala, zbog čega je i zadovoljniji poslom. Oni koji bi, prema prognozi, bili neuspješni ne dopušta se prijam na takve dužnosti. Tako se jamči zaštita od posljedica pogrešaka i nesposobnosti. Ovaj *cost-benefit* moguće je i brojčano izraziti u ekonomskim terminima, ali i u očuvanju ljudskih života.

Psihologijskoj selekciji valja pristupiti uvijek kada želimo postići veću vjerojatnost od slučajne da će netko moći obavljati posao. Slučajna vjerojatnost za prosječno težak posao iznosi pedeset posto mogućnosti da će neki pojedinac biti učinkovit, ali je i jednako toliko vjerojatno da nije dorastao postavljenim zadaćama. Kod visoko rizičnih i izuzetno zahtjevnih dužnosti, ta vjerojatnost za nekoga odabranog po slučaju znatno je manja (primjerice, za pilote je to samo oko pet posto), a provjera pojedinih mogućnosti "na licu mjesta" i "u hodu" u takvim je slučajevima dugotrajna, iznimno skupa i opasna. Temelj psihologijske selekcije leži u međuljudskim razlikama. Spoznaja da se ljudi znatno razlikuju po psihičkim osobinama (sposobnostima, osobnosti, navikama, vještinama, sklonostima, motivaciji i

dr.) i da nisu međusobno zamjenjivi stara je koliko i ljudski rod. Psihologijski instrumenti i dijagnostički postupci dopuštaju da se na pouzdan način utvrdi postojanje ili odsutnost takvih osobina te da se one izmjere, a razlike među pojedincima prikažu na objektivan način. U vojsci se ispituju intelektualne funkcije (inteligencija), pamćenje, prostorna orijentacija, psihomotorne sposobnosti i okulomotorna koordinacija te osobine ličnosti s naglaskom na detekciju i izdvajanje patologije i poremećaja ličnosti. Dobre i provjerene metrijske karakteristike, visoka korelacija s kriterijima uspješnosti te dobre prediktorske i prognostičke značajke jamče da se psihologijski mjerni instrumenti primjenjuju u svrhu maksimalne uspješnosti zadaća koje se povjeravaju pojedincima s različitim potencijalima. ■

Bojnik Dragan Mustapiž, atletičar i četverostruki olimpijac

Aktivni vojnik i osvajač dvostrukog zlata

Danas, kada ulazimo u NATO, vojnici u svakom trenutku trebaju biti maksimalno spremni za svakodnevne zadaće i međunarodne operacije. Sve obveze danas zahtijevaju visoku razinu fizičke pripremljenosti, što vrijedi i za vojnike i za časnike. Ipak, treba razumjeti da smo i mi, kao i drugi hrvatski građani, opterećeni svakodnevnim problemima. Stoga je potrebno organizirano uvesti sve u sport, omogućiti vojnicima kvalitetno bavljenje sportom u sklopu vojnih objekata. Realno gledajući, uvijek se može naći vremena

— Domagoj VLAHOVIĆ —

Shrvatskim bojnikom Draganom Mustapićem razgovarali smo uoči početka Olimpijskih igara. Logično, jer u takvo vrijeme u našim Oružanim snagama sigurno nema mjerodavnijega sportskog sudgovornika. Mustapić, aktivni časnik, trenutačno na dužnosti predavača na katedri HVU-a u splitskoj Lori, već je gotovo 25 godina u statusu vrhunskog sportaša (u nacionalnim selekcijama od 1984.g.). Bacač kugle i diska (višestruki i aktualni hrvatski rekorder) sudjelovao je na čak četiri Olimpijade (Barcelona 1992., Atlanta 1996., Sydney 2000., Atena 2004.), na svima kao hrvatski vojnik. Za sportaša je u visokoj dobi (1963. godišće), ali i danas se aktivno natječe, te je u Hrvatskoj gotovo jedinstven primjer aktivnog časnika i vrhunskog sportaša. Razgovor u redakciji "Hrvatskog vojnika" nije bio samo predolimpijsko sportsko "čavrljanje". Imao je i izravan povod: Mustapić je svojoj riznici medalja netom prije Olimpijade dodao dva nova zlata, najdalje bacivši kuglu i disk na Europskom prvenstvu za veterane u Ljubljani...

Započnimo s ratnim vremenima. Zanimljivo je da ste na svoju prvu Olimpijadu u Barcelonu stigli praktički s ratišta.

Još 25. srpnja 1992. radio sam operativno kao pripadnik Vojne policije, prateći konvoje, a ubrzo sam se uputio u Split i nakon nekoliko dana odletio u Barcelonu te nastupio na Igrama. Poslije natjecanja, odmah sam nastavio raditi kao zapovjednik bojne Vojne policije. Cijelo razdoblje rata bio sam hrvatski vojnik i prolazio sve što i ostali: te-

rene, traume, gubitke. Od svih opasnosti koje s time dolaze spasio me sport. Njime sam nadomjestio onaj vojni adrenalin koji je ostao nakon rata i odnio desetke i desetke naših ljudi. Nadvladao sam ratne frustracije i potkraj 1995. vratio se aktivno u sport, a 1996. opet nastupio na OI u Atlanti, ali kao aktivni časnik, izvršavajući sve zadaće.

Dakle, "zdrav duh u zdravom tijelu" utemeljena je poslovice?

Kroz sport sam dobivao fizičku spremu, a kad se dobro osjećate, lakše rješavate sve probleme, radne napore, učenje... Nije mi teško raditi koliko god hoćete, ali to je zato što obvezatno u svoj dnevni raspored uguram po sat vremena treninga. Dakle, sport ima i svoju terapeutsku ulogu, ali ja ga jednostavno obožavam kao dio svog života. Zbog te ljubavi otišao sam i na Europsko veteransko prvenstvo.

Veteranski EP poslužio vam je kao zamjena za Peking, koji je trebao biti vaša peta Olimpijada?

Da, nisam planirao EP, želio sam u Peking, ali sam se početkom svibnja ozlijedio i dva mjeseca bio u *outu*. Stoga nisam ispunio olimpijsku normu. Za nju treba biti maksimalno

spreman. Ljubljana (Europsko atletsko prvenstvo za veterane, natjecanje pod patronatom Europske atletske federacije, natjecanje s doping kontrolom i oko 5000 sportaša) poslužila je kao alternativa, na kojoj sam osvojio dva zlata. Dala mi je i novu motivaciju: sljedeće godine želim otići na veteranske OI u Sydney, na kojima ću se boriti za naslov pobjednika.

OI su vaši najljepši sportski doživljaji?

OI su nešto strašno, veličanstveno, srž svega najboljega što postoji u svijetu sporta, no ima i masa pratećih "prljavština" koje prate vrhunski sport i mislim da bi te priče bez cenzure bile bestseler. Veteranske igre su drukčije. Na njima sudjeluju stvarni sportski zaljubljenici, koji održavaju ispravan način života. Evo, ja sam išao u Ljubljanu o svom trošku.

Taj ispravn, dakle sportski način života trebali bi voditi i hrvatski vojnici?

Hrvatskoj populaciji treba omogućiti kvalitetan život i zdravlje. Neće ih imati ako sjedi po cijeli dan, pije i puši, nego ako povremeno provede po dva sata na vježbanju. Ako hrvatski vojnik svaki dan to učini po sat-dva, lako će podnijeti bilo koji napor. Danas, kada ulazimo u NATO, vojnici u svakom trenutku trebaju biti maksimalno spremni za svakodnevne zadatke i međunarodne operacije. Sve obveze danas zahtijevaju visoku razinu fizičke pripremljenosti, što vrijedi i za vojnike i za časnike. Ipak, treba razumjeti da smo i mi, kao i drugi hrvatski građani, opterećeni svakodnevnim problemima. Stoga je potrebno or-

ganizirano uvesti sve u sport, omogućiti vojnicima kvalitetno bavljenje sportom u sklopu vojnih objekata. Realno gledajući, uvijek se može naći vremena.

Jesu li neki pozitivni sportski pomoci u OSRH-u već danas vidljivi?

Treba istaknuti program uvođenja teretana u sve hrvatske vojarne. Nekad ste u Lori imali jednu malu teretanu. Sada postoji velika i moderna. Uglavnom je puna vojnika, dočasnika i časnika, koji svaki dan vježbaju. Tako treba biti u svim vojarnama. Ima mladih ljudi, i mis-

lim da se silueta hrvatskog vojnika polako mijenja.

U OSRH-u ste jedan od rijetkih primjera povezanosti vojske i vrhunskog sporta. U drugim zemljama mnogo ih je više. Kako će biti ubuduće?

Svaki sport ima ulogu koja diže razinu OS-a i svaki sportaš je pozitivna pojava za OS. Naprimjer, mnogo mojih sportskih kolega iz Slovenije pripadnici su Sportske enote. Diskaš Igor Princ prima vojnu plaću i dužan je dva-tri puta na godinu imati promotivne aktivnosti za potrebe Slovenske vojske. Tako je i s drugim sportašima vojnicima. Za jedan sustav kao što su oružane snage, deset takvih ljudi velik je uspjeh. Mi u OSRH-u trebali bismo imati više vr-

hunskih sportaša. Zamislite kakav bi *brand* za nas bila Blanka Vlašić u odori hrvatske časnice.

Vi ste visinom i snagom i genetski predodređeni za sport, kao i cijela hercegovačka obitelj Mustapić, koja je dala i daje više sportaša...

U šali volim reći da smo mi Mustapići "dopingirani genetskim inženjeringom". Dvometraši u mojoj obitelji postoje "sto i kusur" godina, koliko već pratimo obiteljsku povijest. Moj otac, moja dva brata, ja, naši sinovi, svi smo visoki i snažni, s vrhunskom koordinacijom, i sad

već imamo nove Mustapiće buduće šampione u atletici i košarci.

Poznato je da se volite baviti i starim sportovima, kao što je bacanje "kamenom s kamenom".

Čovjek koji se stidi svog podrijetla nije pravi čovjek.

Moj otac je bacao kamena otkad zna za sebe, a kod njegove kuće u Stocu ima i njiva gdje su on i njegova, u II. svjetskom ratu nestala braća, te moj djed, nekada bacali isti kamen. Obilježja koja označavaju dokle su bacili sačuvana su i danas. Ja bacam kamena na natjecanjima u starim sportovima. Znam da je to drago i mom ocu, i mojoj djeci, a i mojim prijateljima. Kad naši ljudi vide da tako nešto rade Škoti ili Irci, Amerikanci ili Rusi, kažu: "Joj, to je super, to je country-sport"! E, i ovo je country-sport! A on je i dio mojih gena kamenih. Treba poticati sve seoske igre koje se pojavljuju. Žao bi mi bilo da to izgubimo. Narodni običaji su kao i narodni naš jezik, naša baština i naše blago. ■

US Army

Nesmrtonosna oprema

le te uporabe smrtonosne sile samo kad je to doista nužno. Nesmrtonosna opcija omogućava vojnicima da problem pokušaju riješiti nesmrtonosnom opremom, dok im u konačnici uvijek ostaje mogućnost uporabe smrtonosne sile ako se pokaže potreba.

Komplet se sastoji od mješavine sredstava za djelovanje protiv osoba i protiv stvari, zaštitne opreme te pomoćne opreme. Riječ je o četiri tipa modula, koji su prilagođeni različitim zadacima. Moduli imaju opremu za postavljanje kontrolnih točaka, opremu za nadzor mase i zatvorenika, opremu za zaštitu konvoja te opremu koju rabe vojnici tijekom pješačkih ophodnji.

Oprema obuhvaća sredstva kao

što su šiljci za blokadu prometnica, mreža za zaustavljanje vozila, zrcala za pregled vozila, signalizacijska oprema za opremanje kontrolne točke na cesti. Oprema za nadzor mase i zatvorenika sastoji se od štitova, zaštitnih vizira, palica, zaštitne opreme za vojničke ruke i noge te slične, u osnovi policijske opreme.

Oprema za pješake obuhvaća snažna svjetiljka i računalo za prevođenje osnovnih fraza. Dio opreme jesu i nesmrtonosna punjenja za sačmaricu kalibra 12 i bacač granata kalibra 40 mm.

Iako je spomenuti komplet prvo uvođenje nesmrtonosne opreme na razini brigade, treba napomenuti da su neke bojne već 2000. dobile prve primjerke takve opreme, a 2005. su opremani pojedini vodovi.

M. PETROVIĆ

BRIGADE američke kopnene vojske (US Army) počele su dobivati prve komplete nesmrtonosne opreme, kojom dopunjavaju standardni arsenal klasičnog (smrtonosnog) oružja. Prva postrojba koja je dobila nove komplete nesmrtonosne opreme jest 1. teška brigada iz sastava 3. pješačke divizije.

Nesmrtonosni je komplet osmišljen tako da vojnicima pruži mogućnost postupne eskalacije primijenjene si-

C-5M Super Galaxy spremni za isporuku

AMERIČKA tvrtka Lockheed Martin 18. kolovoza je objavila da je njihov testni tim s uspjehom okončao razvojna testiranja nove inačice strateškog transportnog aviona C-5M Super Galaxy, koja su provedena u sklopu RERP (Reliability Enhancement and Re-engining) programa modernizacije. Testiranja su okončana na sva tri aviona C-5 (starije inačice A i B), koji su rabljeni kao prototipovi za novu M inačicu, te će uskoro biti spremni za isporuku američkom ratnom zrakoplovstvu. Razvojnim testiranjima u sklopu RERP programa bila je obuhvaćena ugradnja nove pogonske skupine te njezinih pratećih pomoćnih sustava, znatna strukturalna poboljšanja zmaja aviona, novi sustav upravljanja avionom, novi paket avionike.

C-5M Super Galaxy je, ukupno gledajući, rezultat dva programa modernizacije, AMP (Avionics Modernization Program) i RERP (Reliability Enhancement and Re-engi-

ning), koji su pokrenuti 1998., a za čije potrebe su angažirana tri aviona, jedan C-5A i dva C-5B. Sveukupno je obavljeno više od 70 poboljšanja, koja uključuju novu pogonsku skupinu od četiri Ge-

neral Electricova motora CF6-80C2, koji se inače rabe u komercijalne svrhe, "glass cockpit" konfiguraciju avionike, novi digitalizirani sustav upravljanja avionom u svim vre-

menkim uvjetima, novi sustav autopilota, novi komunikacijski sustav, novi navigacijski sustav, novi obrambeni sustav, te poboljšani sustav za upravljanje teretom u transportnom prostoru aviona. Očekuje se da će na standard C-5M Super Galaxy biti modernizirano oko 111 transportera C-5 raznih inačica, koji bi u operativnoj uporabi trebali ostati do 2040. godine.

I. SKENDEROVIĆ

Manje smrtno stradalih

RAZVOJ novih postupaka u zbrinjavanju ranjenih, nove tehnologije u liječenju te nova zaštitna oprema smanjili su razinu smrtnosti kod ranjenih američkih vojnika. Statistika pokazuje da je postotak umrlih od ukupno ranjenih u Vijetnamskom ratu bio 23,9%, dok je to danas u slučaju Iraka 10,1%, a u Afganistanu 12%.

To je postignuto znatno boljom općom zdravstvenom skrbi na bojištu. Ne samo da liječnici odlično obavljaju posao, nego su i vojnici znatno bolje obučeni za pružanje pomoći jedni drugima. Izvanredno važnu ulogu igraju i terenski bolničari, koji su danas iznimno osposobljeni te

vrlo hrabri i požrtvovalni u obavljanju zadaća.

Danas su terenskim bolničarima na raspolaganju brojni novi proizvodi. Novi zavoji zamijenili su stare koji se rabe još od Vijetnamskog rata. Stari su se zavoji teško otvarali zbog vrlo čvrstog pakiranja i nisu bili rastezljivi, pa je i mala nepažnja dovodila do oštećenja i pucanja zavoja. S takvim je zavojima bilo teško previti neke specifične rane, kao prostrelnu ranu pluća. Zato se moralo improvizirati s običnim i kompresivnim zavojima te podvjeskama.

Danas svaki vojnik kao dio borbene odore ima elemente koji omogućavaju da se zavoj brzo postavi i pri-

US Army

lagodi kao kompresa i kao podvjeska. Novi su zavoji jednostavni za otvaranje jer imaju mnogo naprednije pakiranje te sve potrebne dijelove u jednom paketu. Za ozljede pluća rabi se posebni prsni zavoj s jednom smjernim ventilom za ispuštanje zraka iz probijenog plućnog krila. U neke su vrste zavoja impregnirane posebne novorazvijene tvari koje pomažu zaustaviti krvarenje.

M. PETROVIĆ

Helikopter UH-1Y Venom operativan

POČETKOM kolovoza, američki marinski korpus (US Marine Corp) objavio je da je njegova najnovija helikopterska prinova, laki transportni helikopter UH-1Y Venom, dosegla inicijalnu operativnu sposobnost. Riječ je o prva tri helikoptera koja su tijekom prošle godine predana u eskadrilu HMLAT-303 (Marine Light Attack Helicopter Training Squadron), zajedno sa šest kompletnih posada, kako bi zajedno prošli tu inicijalnu fazu, odnosno pripreme za redovitu službu, koja ih očekuje početkom 2009. godine. Naime, tada će biti raspoređeni u 13. MEU (marinsku ekspedicijsku postrojbu), odnosno na USS Boxer (LHD 4), višenamjenski amfibijski napadni brod američke ratne mornarice.

Laki transportni helikopter UH-1Y Venom uvelike se temelji na svom prethodniku, transportnom helikopteru UH-1N Twin Huey, u odnosu na kojega ima cijeli niz poboljšanja. To se ponajviše odnosi na novu pogonsku skupinu (2 x General Electric T700-GE-401C), novi glavni i repni rotor, s po četiri kraka na sva-

kom, veći dolet (130 nautičkih milja, prema navodima tvrtke Bell do 50% više u odnosu na UH-1N), veću nosivost (3021 kg, prema navodima tvrtke Bell do 125% više u odnosu na UH-1N), bolju balističku izdržljivost, odnosno bolju sigurnost na bojištu, veću izdržljivost pri padu helikoptera, novi paket avionike ("glass cockpit" arhitektura), postavljenu FLIR elektrooptičku turelu, širi spektar zadaća koje može obavljati, lakše održavanje i niže operativne troškove, te standardni arsenal naoružanja (dva vanjska lansera Mk66 za 70 mm nevođena raketna zrna, dva unutarnja nosača za strojnice i to za: M240D 7,62 mm stroj-

nicu, ili za GAU-16/A 12,7 mm tešku strojnicu, ili za GAU-17/A 7,62 mm višecijevnu strojnicu).

Američki marinski korpus je tijekom 1996. inicirao H-1 program modernizacije svoje flote transportnih i borbenih helikoptera, s ciljem da 100 transportnih helikoptera UH-1N twin Huey bude modernizirano na novi predloženi standard UH-

1Y, odnosno da 180 borbenih helikoptera AH-1W bude modernizirano na standard AH-1Z. Iako je izvorna ideja obuhvaćala remont i modernizaciju već postojećih helikoptera UH-1N, u travnju 2005. američki marinski korpus se odlučuje za proizvodnju potpuno novih helikoptera UH-1Y (koji imaju 84% istih sustava ili dijelova kao AH-1Z), te je tako u studenome i isporučen prvi produkcijski helikopter, koji je svoj prvi probni let obavio u ožujku 2007. godine. Za američki marinski korpus ukupno su naručena 123 transportna helikoptera UH-1Y, koji bi trebali biti isporučeni do 2016. godine.

I. SKENDEROVIĆ

Nove tehnologije za vojnike

ZAPOVJEDNIŠTVO američke kopnene vojske (US Army) za istraživanja i razvoj radi na uvođenju nove generacije zaslona u vojnu uporabu. Za vojne je korisnike bitno da imaju opremu koja će im omogućiti dobru pokretljivost, što znači da ne smije biti preteška te da im omogućuje bolje razumijevanje situacije i bolju komunikacijsku povezanost, vodoravno i po uspravnici. Jedan od načina je omogućiti vojnicima prikaz brojnih taktičkih i komunikacijskih podataka na osobnom zaslonu. Danas dostupni zaslone, najčešće LCD tehnologija, ipak su preveliki i preteški. Mogući odgovor je nova generacija fleksibilnih zaslona, koja će možda zamijeniti današnje rigidne zaslone.

Istraživači vjeruju da je upravo zaslon idealno sredstvo za uštedu mase i prostora jer uporaba fleksibilnog zaslona omogućava njegovo sklapanje kad nije u uporabi. Osim toga, temelj zaslona je lagana polimerna fleksibilna podloga male mase, koja se namota u lagano plastično kućište. Ta konstrukcijska značajka omogućuje istodobno smanjenje mase i dimenzija.

Trenutačno se radi na nekoliko vojnih programa razvoja osobnih nosivih računala, koja kao zaslon zasad rabe klasični LCD zaslon. Upravo su ti programi idealni za operativno uvođenje fleksibilnih zaslona jer će omogućiti znatno smanjenje mase i dimenzija. To će omogućiti jednostavniju uporabu

US Army

nosivih računala jer je glavna zapreka nezgrapnan zaslon, koji vojnike odbija od terenske primjene.

M. PETROVIĆ

Zajednička gradnja LPD-24

AMERIČKE brodograđevne kompanije Northrop Grumman Shipbuilding (NGS) i General Dynamics Bath Iron Works (BIW) surađivat će na gradnji konstruktivnih sekcija trupa osmog desantno-jurišnog broda klase San Antonio, Arlington (LPD-24). Sukladno s izjavom potpisnika ugovora o gradnji NGS-a, svrha je zajedničke gradnje daljnja stabilizacija brodograđevnih temelja u državi te priznavanje i upoznavanje strukovnih obveza. NSG je dodijelio izravan podugovor BIW-u za

gradnju sekcija trupa za osmi brod Arlington u brodogradilištu u Maineu. Izgrađene sekcije će se teglenicom otpremiti u Northrop Grummanovo brodogradilište u Pascagouli, gdje će se obaviti integracija trupa u brodsku cjelinu. Kako se navodi u novinskoj izjavi potpredsjednika i glavnog direktora tvrtke NGS-a, dodijeljeni podugovor

pomaže održavanju zdravih industrijskih odnosa između dvaju najvećih američkih brodograditelja.

Ove dvije kompanije također su međusobno surađivale na izgradnji brodova američke ratne mornarice, točnije na razaračima klase Arleigh Burke i krstaricama klase Ticonderoga, a sukladno s već potpisanim ugovorima zajednički će graditi novu generaciju razarača naoružanih navođenim projektilima klase Zumwalt. Također su osnovani zajednički timovi na programu podmornica

klase Virginia za potrebe američke mornarice.

Prvi brod u klasi USS San Antonio, nakon mnogih zapreka i odgoda, nedavno je proglašen inicijalno operativnim brodom. Odbor za nadzor i pregled (INSURV - Board of Inspection and Survey) izdao je operativno odobrenje nakon što su provjereni i odobreni sustavi za zapovijedanje, nadzor i komunikacije, računalni te obavještajni sustav, zatim borbeni sustavi, sustavi za navigaciju i upravljanje operacijama, medicinski centar, kao i cjelokupno građevno stanje broda.

Glasnogovornik kompanije NGS izjavio je da je početkom ožujka ove godine u brodogradilištu Avondale imenovan peti brod u klasi San Antonio, USS New York (LPD 21). Radovi na gradnji trupa i opremanju broda nastavljaju se, a sukladno s predviđenom dinamikom radova i potpisanih rokova primopredaja broda se očekuje sredinom 2009., dok bi do kraja kalendarske godine USS New York trebao ući u operativnu službu američke ratne mornarice.

M. PTIĆ GRŽELJ

Nastavak programa MARS

BRITANSKO ministarstvo obrane započinje daljnje pregovore s četiri odabrana ponuditelja za gradnju novih šest mornaričkih tankera za pomoćnu flotu britanske kraljevske ratne mornarice. Talijanska kompanija Fincantieri, južnokorejska grupacija Hyundai Heavy Industries, španjolska tvrtka Navantia i kompanija BAE Systems Surface Fleet Solutions odabrane su između devet kompanija i konzorcija koji su u veljači ove godine predali tzv. pretkvalifikacijske upitnike. U ovome je trenutku vrlo izgledno da će se tankeri graditi izvan Velike Britanije s obzirom na to da se jedini britanski ponuditelj, BAE Systems, udružio s južnokorejskim brodogradilištem Daewoo Shipbuilding and Marine Engineering (DSME).

Akvizicija nove flote mornaričkih tankera vrijedna je oko 800 milijuna funti (1,57 milijarda dolara) i čini prvu fazu programa MARS (Military Afloat Research and Susainability) ukupne vrijednosti 2,5 milijarde funti. Sljedeće faze programa MARS trebale bi se sastojati od akvizicije dvaju novih brodova za potporu mornaričkim operacijama i triju logističkih brodova. Prednost je dana nabavi mornaričkih tankera

djelomično stoga što će tankeri klase Leaf i klase Rover uskoro okončati svoj radni odnosno životni vijek, a ujedno i zbog strogih zahtjeva međunarodne organizacije IMO (International Maritime Organization), koji nalažu da sva plovila toga tipa imaju dvostruku oplatu trupa.

Dužnosnici britanskog ministarstva obrane izjavili su da odluka o objavljivanju međunarodnog natječaja za gradnju tankera označava relativno nisku složenost broda i njegovih sustava. Također upućuje i na ograničene kapacitete britanskih brodogradilišta, dok je gradnja novih nosača zrakoplova CVF na vrhuncu, čime se omogućuje požurivanje najranije moguće dostave ovih gigantskih plovila. Pri predaji svojih upitnika, nijedan od ponuditelja nije nagovijestio mogućnost gradnje novih tankera u britanskim brodogradilištima jer su ona zauzeta gradnjom razarača Type 45 i novih nosača zrakoplova. Tvrtka BAE Systems namjerava gradnju povjeriti južnokorejskom brodogradilištu Daewoo, uz nadzor svojih stručnjaka, iako kompanija ističe eventualnu mogućnost gradnje pojedinih tankera u klasi u domaćim brodogradilištima kako bi se pomoglo is-

punjavanju praznina, koje bi sukladno sa sadašnjim stanjem trebale nastati nakon okončanja vrhunca gradnje za CVF program.

Nakon evaluacije inicijalnih ponuda, očekuje se da će konačne ponude za gradnju mornaričkih tankera biti dostavljene do kraja ove godine. Odabir krajnjeg ugovaratelja i potpisivanje ugovora određeno je za 2009. godinu. Usporedno, ali odvojeno od glavnog brodograđevnog paketa, bit će objavljen pozivni natječaj britanskim kompanijama za ugradnju osjetljive opreme, poput sigurnosne vojne komunikacijske opreme.

M. PTIĆ GRŽELJ

Sklopljen prvi P-8A Poseidon

ne, a prvi probni Poseidonov let, prema određenim predviđanjima, mogao bi biti realiziran čak do kraja ove godine.

Boeingov avion P-8A Poseidon je kao kandidat pobijedio 2004. Lockheed

Martin na MMA (Multimission Maritime Aircraft) natječaju za novi mornarički avion, koji je provela američka ratna mornarica s nakanom da zamijeni postojeću flotu zastarjelih mornaričkih aviona P-3C Orion, što ih je proizvela tvrtka Lockheed Martin. P-8A Poseidon se temelji na postojećoj platformi Boe-

ingova putničkog aviona 737-800, od kojega će se Poseidon vizualno najviše razlikovati po strukturalnim preinakama unutrašnjosti trupa za nošenje naoružanja, odnosno po vanjskim nosačima. Uz to, znatna strukturalna poboljšanja trupa i krila Poseidona obavljena su i poradi njegovih osam različitih profila leta, od onih na najvišim visinama do onih tek iznad površine mora.

Američka ratna mornarica naručila je ukupno 108 aviona, a proglašenje njihove inicijalne operativne sposobnosti očekuje se tijekom 2013. godine.

I. SKENDEROVIĆ

U AMERIČKOM gradu Rentonu, država Washington, gdje se nalazi Boeingova linija za sklapanje aviona Boeing 737, javnosti je 12. kolovoza predstavljen prvi sklopljeni produkcijski primjerak mornaričkoga višenamjenskog ophodnog aviona P-8A Poseidon. Završno sklapanje započelo je u ožujku ove godi-

Finska Lovačka pukovnija Utti i Sissi komandosi

Uvažavajući geografske specifičnosti svog teritorija i s osloncem na vlastita vojna iskustva, kombinirana sa suvremenim spoznajama i trendovima, Finska je razvila vrlo specifičan ustroj specijalnih postrojbi

Igor SPICIJARIĆ

Finska, Zemlja Tisuću Jezera, kako je obično nazivaju u turističkim prospektima, razvila je nekoliko specijalnih postrojbi unutar svojih oružanih snaga. Najspecifičnije, a ujedno i najznačajnije među njima jesu Utti Jäger pukovnija i tzv. Sissi komandosi. Vojna povijest Uttija vraća nas u XVIII. stoljeće. Utti je lociran na hrptu planinskog lanca Salpausselkä, uzduž kojega se proteže vrlo važna cestovna komunikacija Lappeenranta-Vyborg. Grad i vojno uporište nastali su upravo na onom mjestu na kojemu je tu komunikaciju bilo najlakše blokirati. Od ljeta 1789. godine i bitke između ruske i švedske vojske koja

se tu odigrala, strateška vrijednost tog mjesta nije opadala. Rusi su svoj garnizon u Uttiju stalno utvrđivali sve do 1809., kada gubi na važnosti nakon završetka rusko-švedskog rata. Kad su Rusi izgradili 1910. godine novi garnizon u Kouvoli, područje Uttija s vojnim instalacijama i utverdama postalo je veliki vojni poligon za obuku. Nakon stjecanja neovisnosti, Finska se vrlo intenzivno počela koristiti tim područjem za obuku vlastitih OS. Organiziran je veliki broj vježbi, a u jednoj od najvećih, organiziranoj 1930., sudjelovalo je 10 000 vojnika.

Godine 1918. general Mannerheim je odlučio da se u Uttiju osnu-

je prva finska zrakoplovna baza. U sljedećih dvadesetak godina, Utti će postati glavna baza finskog RZ-a prije početka II. svjetskog rata.

Tijekom Zimskog rata i agresije Staljinova SSSR-a na Finsku, Utti je bombardiran čak 23 puta. Tijekom II. svjetskog rata, u Uttiju je stacioniralo nekoliko lovačkih i bombarderskih postrojbi.

Nakon rata nastavljena je finska vojna nazočnost u Uttiju. Obuka specijalnih snaga u Uttiju vuče svoje korijene također iz vremena II. svjetskog rata. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Paulustusvoimat

Uloga nafte u vojnim operacijama

Koliko je važno osigurati dovoljne količine nafte postalo je očito tijekom II. svjetskog rata, a do danas važnost toga samo se još povežala i postala temeljni čimbenik u planiranju operacija

Ivan GUBERINA

Tijekom većeg dijela II. svjetskog rata, sile Osovine imale su značajnu prednost jer je Hitlerovo brzo zauzimanje europskog kontinenta onemogućilo saveznicima otvaranje nove fronte s Njemačkom. Naime, nakon pada Francuske, Hitler je napravio niz utvrđenja od skandinavske obale do Francuske, a na jugu je bila velika prirodna zapreka, Alpe, tako da situacija za Veliku Britaniju nije bila povoljna u toj ranoj fazi rata. Napadom Mussolinija na Grčku i britanske trupe u Egiptu u ljeto 1940. i katastrofalnim porazom talijanskih snaga koji je uslijedio Britancima se vratila strateška inicijativa, a Njemačka je dio

svojih resursa morala preusmjeriti u sjevernu Afriku te zauzeti Grčku kako bi osigurala svoj južni bok prije napada na SSSR i onemogućila da britansko zrakoplovstvo iz Grčke ugrožava rafinerije nafte u Rumunjskoj. Nakon napada Japana na Pearl Harbour u prosincu 1941., SAD otvoreno staje uz bok Velikoj Britaniji i objavljuje rat Njemačkoj. Kao najjača industrijska sila svijeta, SAD je stvorio najveći vojni arsenal, koji će u konačnici odlučiti o ishodu rata. Ako uzmemo za primjer njemačke tenkove tipa Tigar ili mlazni lovac Messerschmitt Me 262, možemo reći da je njemačka vojna tehnologija u mnogim vidovima bila superior-

nija od savezničke, ali ostaje činjenica da je nikad nisu proizveli u dovoljnim količinama da preokrenu tijekom rata i da su drugu polovicu rata vodili u stalnom nedostatku goriva, što im je znatno onemogućavalo da iskoriste puni potencijal svog arsenala. Za razliku od Njemačke, koja se mučila s proizvodnjom sintetičkog benzina i vodila očajnu borbu da proдре do naftnih polja Kavkaza, Amerika je imala goleme vlastite zalihe nafte, koje su joj osiguravale nesmetanu upotrebu velikih mehaniziranih vojski i goleme flote. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojn timer.hr*

MHD 150: projekt višenamjenskoga desantnog broda

Jedna od promjena koje su u nekoliko posljednjih godina vidljive kod svih vodećih svjetskih ratnih mornarica jest stvaranje i povežavanje kapaciteta za brzi prekomorski transport vojnika, vozila i materijala u što kraćem vremenu i što većoj količini. Takvi operativni zahtjevi naročito su potaknuti povežanjem broja lokalnih sukoba u litoralnom području i njegovu neposrednom zaleđu, te potrebom za dopremanjem humanitarne i medicinske pomoći pogođenom ili ugroženom stanovništvu nakon prirodnih ili tehnoloških katastrofa i ratnih operacija

Igor SPICIJARIĆ

Jedna od osnovnih zadaća svakog desantnog broda odnosno amfibijske platforme jest prijevoz, priprema i izvođenje iskrcajno-desantnih operacija, koordinacija i interakcija između brodova, zrakoplova i desantnih trupa koje sudjeluju u desantnim operacijama s mora i iz zraka prema kopnu. U prosincu 2004. godine, tsunami izazvan podrtavanjem Zemljine kore u dubinama Indijskog oceana prouzročio je goleme ljudske žrtve i nepojmljiva materijalna razaranja. Upravo je ta prirodna katastrofa usmjerila fokus pozornosti i promišljanja o uporabi brodova tipa LHD (Landing Helicopter Deck) i LPD (Landing Platform Dock) u operacijama spašavanja i evakuacije zbog njihovih općih i zrakoplovnih transportnih kapaciteta i mogućnosti.

Sve ratne mornarice koje

u sastavu svojih flota imaju desantno-jurišne brodove novijih generacija ili ih namjeravaju pribaviti u skoroj budućnosti stavljaju najveći naglasak na multifunkcionalnost takvih plovila, posebice na mogućnosti da ukrcajne palube takvih plovila budu pristupačne za ukrcaj velikog broja različitih tipova borbenih i neborbenih vozila, odnosno za smještaj moduliziranih funkcionalnih jedinica kao što su kontejnerske bolnice ili modu-

larne jedinice za smještaj ljudstva. Takve brodove u svojim flotama imaju SAD, Velika Britanija, Francuska, Italija, Nizozemska, Španjolska, Južna Koreja, a grade ih ili se spremaju graditi Rusija, Kina, Australija, Japan, Južnoafrička Republika i još nekoliko zemalja. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnici.hr

Laki tenk Hotchkiss H35 i H39

Hotchkissov laki tenk H35 razvijan je usporedno s Renaultovim R35 i po svojim glavnim odlikama nije bio ništa bolji, štoviše, bio je gori

Pripremio Siniša RADAKOVIĆ

Sredinom dvadesetih godina XX. stoljeća francuska vojska je zaključila da je došlo vrijeme da se pronađe adekvatna zamjena za najbolji tenk I. svjetskog rata Renault FT17. Novi je tenk trebao imati bolje borbene mogućnosti i istu proizvodnu cijenu kao njegov uspješni prethodnik. Međutim, prvi pokušaj s proizvodnjom tenka Char D1 nije bio naročito uspješan. Nakon što je Char D1 označen kao srednji tenk, francuska kopnena vojska ponovno je pokrenula proces odabira novog lakog tenka. U to vrijeme (početkom tridesetih godina XX. stoljeća) francuska kopnena vojska još je uvijek vjerovala da se udarna moć njezinih snaga nalazi u masovnom pješaštvu, te da im trebaju (laki) tenkovi koji će zapravo biti pokretni bunker za pružanje paljbene potpore pješaštvu u napredovanju ili obrani. To su potvrdile i velike vojne vježbe održane tijekom 1932. i 1933. godine. Zapravo su ti manevri tako osmišljeni i provedeni da potvrde uvjerenja francuskih ge-

nerala, kojima je ideja o samostalnom djelovanju masivnih tenkovskih snaga bila neshvatljiva. Prijedlog zahtjeva za novi francuski laki tenk prvi je put objavljen 2. kolovoza 1933., te je nakon nekih izmjena službeno odobren 21. lipnja iduće godine. Njime se tražila zamjena za FT17, koja zapravo i ne bi bila bitno različita.

Tvrtka Hotchkiss je u odabiru novog lakog tenka vidjela svoju priliku da s trona zbací Renault te se nametne kao, ako ne glavni, onda barem jaki proizvođač tenkova za francusku vojsku. Zahvaljujući snažnim vezama u francuskom ministarstvu obrane, ali i glavnom stožeru, Hotchkiss je uspio doći do smjernica novog programa i prije nego što je službeno objavljen. To im je omogućilo raniji početak razvoja u odnosu na konkurente. Tako je Hotchkiss u trenutku odobrenja programa odabira novog lakog tenka već imao dogotovljen novi prijedlog. Zanimljivo je da se radilo o "bunker" oklopnom vozilu na gus-

jenicama (zapravo se radilo o tanketi), koje je bilo opremljeno jednom teškom strojnicom. Kako je francuska vojska tražila da novi tenk, u odnosu na FT17, ima prije svega bolju pouzdanost motora i transmisije, te bolju pokretljivost, odabir "bunker" koncepta nije im previše smetao. Istodobno Hotchkiss je na taj način spriječio optužbe konkurenata da je unaprijed dobio zahtjeve za novi tenk. Prva tri prototipa naručena su u prosincu 1933., a prvi je dovršen 11. siječnja 1935. Zanimljivo je da je, unatoč kasnijem početku razvoja, Renault uspio svoj prototip lakog tenka dovršiti već 20. prosinca 1934. i tako preteći Hotchkiss. U osnovi, ni Hotchkissov ni Renaultov tenk nisu odgovarali izmijenjenim zahtjevima francuskog ministarstva obrane, te su mogli poslužiti tek kao demonstratori tehnologija za novi tenk. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojn timer.hr

Politički atentati (XVIII)

Benazir Bhutto (2007.)

Pakistanska političarka i u dva navrata premijerka Benazir Bhutto ubijena je na predizbornoj političkom skupu u prosincu 2007. godine, nedugo nakon povratka u Pakistan. Odgovornost za atentat preuzeo je jedan od vođa Al-Qaide, Mustafa Abu Al-Yazid, koji je kao motiv za ubojstvo naveo njezine bliske veze sa Sjedinjenim Državama

— Hrvoje BARBERIĆ —

■ Benazir Bhutto prva je žena premijer u islamskom svijetu

Benazir Bhutto rođena je 1953. godine u Karachiju, u uglednoj obitelji pakistanskog političara i narodnog tribuna Zulfikara Ali-Bhutta. U Karachiju je pohađala kršćanske škole, a poslije je dobila priliku obrazovati se na američkom sveučilištu Harvard i britanskom Oxford. Boravak u zapadnim zemljama bio je od presudne važnosti za formiranje njezina stava o važnosti demokracije za razvoj zemlje.

U sjeni oca

Odlučnu ulogu za početak njezine političke karijere imao je njezin otac Zulfikar Ali-Bhutto. Ali-Bhutto je osnivač Pakistanske narodne stranke. Šezdesetih godina je bio ministar vanjskih poslova, od 1971. do 1973. predsjednik Pakistana, a od 1973. do 1977. i premijer. S vlasti ga je te godine vojnim udarom svrgnuo general Zia-ul-Haq, a potom je na sudskom procesu bio osu-

đen na smrt te je u travnju 1979. godine obješen. I Benazirina dva brata su ubijena pod nerazjašnjenim okolnostima - Shahnawaz u Francuskoj 1985., a Mir Murtaza 1996. godine.

Nakon Zulfikarove smrti, vodstvo stranke preuzima Benazir te se 1986. godine vraća iz egzila. Njezina Pakistanska narodna stranka odnosi pobjedu na parlamentarnim izborima 1988. godine, te je tako u tri-deset i petoj godini Benazir postala prva žena premijerka u islamskom svijetu. Nakon optužbi za korupciju, 1990. je političkom odlukom predsjednika Gulama Ishaqa Khana svrgnuta s vlasti, ali se na mjesto premijera ponovno vratila 1993. godine. Kao zanimljivost navodimo da je 1994. godine, tijekom svoga drugog premijerskog mandata, posjetila i Zagreb. No, činjenica je da je za njezina mandata Pakistan počeo pomagati afganistanske talibane. Ni njezin drugi premijerski mandat nije dugo trajao te je 1996. godine po drugi put svrgnuta s vlasti, odlukom predsjednika Legharija.

Nakon dolaska na vlast generala Perveza Musharaffa 1999. godine,

■ Benazir je kći istaknutoga pakistanskog političara Zulfikara Ali-Bhutta (na slici), koji je u Pakistanu osuđen na smrt i obješen, a njezina dva brata također su ubijena pod nerazjašnjenim okolnostima

Benazir Bhutto je optužena za korupciju te zajedno s mužem osuđena na zatvor i na plaćanje velike novčane kazne. Optužbe su se odnosile na primanje provizije prilikom kupnje francuskih zrakoplova Dassault, odnosno traktora od Poljske, a bio je još niz manjih optužbi za primanje mita. Njezin suprug je zatvoren, a ona po drugi put odlazi u egzil, u Dubai, a poslije u London. Nakon osam godina izgnanstva, Benazir se u listopadu 2007. vratila u Pakistan, kako bi se pripremila za ovogodišnje nacionalne izbore godine. Odluku o povratku u zemlju donijela je unatoč otvorenim prijetnjama koje je dobivala od pakistanskih terorističkih skupina, među kojima su bili pakistanski Jihad i Al-Qaida te simpatizeri predsjednika Musharaffa.

Povratak u Pakistan

Godinu dana prije povratka, Benazir je stupila u koaliciju s nekadašnjim političkim protivnikom Nawa-

■ Prvi pokušaj atentata na Benazir Bhutto dogodio se na dan njezina povratka u zemlju, 19. listopada 2007. godine

Bhutto nije bila ni ozlijeđena. Nakon tog napada, ona je od Musharaffa zatražila pojačanje vlastite sigurnosti, a obratila se i međunarodnim obavještajnim agencijama te pokušala angažirati privatne sigurnosne agencije, kao američki Black-

kasnije drugi je terorist detonirao eksploziv neposredno kraj njezina vozila te je u toj eksploziji ubijeno još dvadeset ljudi. Bhutto je odmah otpremljena u bolnicu u Rawalpindiju, gdje je pokušana reanimacija, no uzalud: ubrzo je proglašena mrtvom.

Na ulicama pakistanskih gradova, nakon vijesti o smrti Benazir Bhutto izbili su sukobi njezinih pristaša sa snagama sigurnosti, u kojima je ubijeno dvadesetak ljudi. Atentat je redom naišao na oštre osude i u inozemstvu, te su uslijedila predbacivanja Musharaffovu režimu za slabe sigurnosne uvjete. Za atentat na Bhutto, kao i za listopadski pokušaj, odgovornost je preuzeo jedan od vođa Al-Qaide, Egipćanin Mustafa Abu Al-Yazid (poznat i kao Šeik Saed), koji je kao motiv za ubojstvo naveo Benazirine bliske veze sa Sjedinjenim Državama. Anonimni neposredni atentatori pripadali su pakistanskoj islamističkoj skupini Lashkar-e-Jhangvi, koja održava bliske veze s Al-Qaidom.

Bhutto je pokopana u mauzoleju u gradu Gharki Khuda Bhaksh, u kojemu je pokopan i njezin otac. Unatoč tom ubojstvu, dinastija Bhutto nije nestala s političke scene. Naime, Benazirin devetnaestogodišnji sin Bilawal Bhutto Zardari imenovan je za novog predsjednika stranke, a do svršetka njegova školovanja tu će dužnost obnašati njezin suprug. ■

■ U eksploziji koja je uslijedila neposredno nakon što je Benazir Bhutto ubijena poginulo je još dvadeset ljudi

zom Sharifom, liderom Pakistanske muslimanske lige, no za razliku od Sharifa bila je sklonija kompromisu s generalom Musharaffom te je optuživana i za vođenje dvostruke politike. Prvi pokušaj atentata na Benazir Bhutto dogodio se već na dan njezina povratka u zemlju, 19. listopada, kada su dva bombaša samoubojice napala kolonu vozila kojom se ona kretala od aerodroma na putu prema svom domu u Lahoreu, ubivši pritom 150 ljudi, no sama

water i britanski Armorgroup, ali pakistanska je vlada odbila dati vize stranim sigurnosnim stručnjacima.

U gradu Rawalpindiju, Benazir Bhutto se 27. prosinca obratila okupljenim pristašama Pakistanske narodne stranke. Kad je kolona vozila iz njezine pratnje krenula, Benazir je još mahala okupljenima kroz otvor na krovu oklopljenog vozila. U tom trenutku jedan je napadač ispalio četiri metka, koji su je pogodili u vrat i prsa, a trenutak

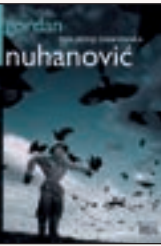
Gordan Nuhanović: *Posljednji dani pankaa*, Profil International, Zagreb, 2006.

Nakon dvije vrlo dobre zbirke priča, vinkovački autor Gordan Nuhanović objavio je i svoj prvi roman, pod naslovom "Posljednji dani pankaa".

Roman govori o novinaru tabloida, koji se, potonuvši u privatnu i profesionalnu krizu, vraća iz Zagreba u rodne Vinkovce, gdje se priključuje kulturnom "pokretu otpora" okupljenom oko pank kluba "Mokra kifla". Ali nove legalne i ilegalne strukture moći preferiraju nekakvu drugu kulturu i metode uvjeravanja: lako potežu i nasilje i egzorcizam. Glavnog junaka u rodnom gradu dočekuje situacija na rubu groteske i naše postratne/ranotranzijske stvarnosti: lokalni moćnici teroriziraju grad, a sada već ostarjeli ulični prvoborci pankaa pokušavaju se udružiti ne bi li nevini entuzijazam minulih vremena suprotstavili neumoljivim zakonima novog doba u unaprijed izgubljenoj bitki.

Nuhanović u romanu razotkriva brojne anomalije poslijeratne Hrvatske, ali to čini na rezigniran i melankoličan način, uz puno crnohumorne duhovitosti i ironije na svoj račun i račun svojih ravničarskih sumještana.

Ovo je generacijski i degeneracijski roman. Generacijski utoliko što pripovijeda o sudbini generacije koja se potkraj 90-ih polako oprašta od mladosti, a degeneracijski stoga što im vrijeme nije sklon: ništa od uporišnih točaka njihove mladosti ne preživljava "tranziciju koja teče". Iz njihove perspektive suviše generacije, društvo je temeljito degenerirano. "Posljednji dani pankaa" jesu satira i groteska, kafkijanska parabola s elementima komedije o našim devedesetima.

Mirela MENGES

FILMOTEKA

The Dark Knight (2008.)

- redatelj: Christopher Nolan
- trajanje: 152 minute
- uloge: Christian Bale (Bruce Wayne/Batman), Heath Ledger (Joker), Aaron Eckhart (Harvey Dent/Two face), Michael Caine (Alfred), Maggie Gyllenhaal (Rachel Dawes)

Prije samo deset brojeva Hrvatskog vojnika napokon sam s ushićenjem pohvalio film o superjunaku - *Iron man*. Dalo mi je to nadu da ću se i ubuduće moći veseliti. Ipak, pred nama je najnoviji Batman, koji je razbio moje iluzije. Ako ste voljeli prva dva filma Tima Burtona, ovaj vam se neće svidjeti. Ako ste voljeli druga dva filma Joela Schumachera (što je vrlo teško shvatiti), opet vam se ovaj neće svidjeti. Ako ste pak zavoljeli peti u nizu, onda će vam i ovaj šesti biti drag. Filmska priča se, naime, nastavlja ondje gdje je peti film stao i gotovo da reprizira izvorni film Tima Burtona, ali bez Burtonove darovitosti. Drago mi je što pripadam naraštaju filmofila koji su izvorne Batman filmove gledali u kinu, no baš me zanima kakav bi bio moj pogled na film oćenito da je prvi Batman kojega vidim ovaj Christophera Nolana. Iako kritičari diljem svijeta hvale činjenicu što je redatelj Batmana napokon smjestio u realnu scenografiju američkog grada, moram priznati da me se to nije nimalo dojmilo. Jedino što vrijedi zaista istaknuti jest tragična uloga nedavno preminulog Heatha Ledgera. Njegovo tumačenje Jokera nije nadmašilo slavnu interpretaciju Jacka Nicholsona, ali je lik odvelo posve novim smjerom. Obogaćena elementima ludila, ali i autoironije, pred nama je zaista fantastična uloga mladog i prerano umrlog darovitog glumca. Moram se još osvrnuti i na Maggie Gyllenhaal - ona je redovito dobra glumica, koja ni ovdje nije podbacila, ali nema onu vamp snagu što su je u nastavcima Batmana suvereno iskazivale Kim Basinger, Michelle Pfeiffer, Nicole Kidman i Uma Thurman. Ili je vrijeme vampa prošlo, ili sada vladaju neki drugi šišmiši.

Leon RIZMAUL

Što govore ljudi...?

Tko je Isus, i što sve ljudi govore o Njemu - i na početku trećeg tisućljeća to je jednako aktualno pitanje kao i onoga trenutka kad ga je On sam uputio svojim učenicima. Obično se ističe da je najvažniji osobni odgovor kršćanina na to pitanje, odnosno da je presudno daje li vjernik svojim životom javno "odgovor" u skladu s onim što ga je dao apostol Petar (v. Mt 16,13-20). Ali to se pitanje na određen način odnosi i na cijelo kršćanstvo. Naime, kao što je Petar dobio od Isusa mandat da bude "stijena" Crkve, tako (i u suvremenim globalnim prilikama) kršćanstvo ima ulogu "stijene budućnosti" svijeta. Naravno, i na to se može gledati s više strana. Tako, unatoč krizama u nekim kršćanskim zemljama, kao pokazatelj trenutnog "mjestaa" kršćanstva u svijetu uzimaju se također "pozitivne" statistike brojčanog i duhovnog rasta. Kod nekih to budi osjećaj radosti, a kod drugih čak i nadmoći. Ali tu valja upozoriti na relativnost takvih kriterija. Slučaj apostola Petra naglašeno potiče na oprez: nakon velike uloge koju je dobio, odmah je slijedila "lekcija". Zato sva vanjska svjetovna moć - koja se očituje reklamom: "i veličina je bitna!" - u Crkvi je potpuno nebitna. Jer Isus je o kraljevstvu nebeskom govorio kao o zrnju gorušičinu. Zbog neshvaćanja te tajne Petar se (paradoksalno, odmah nakon što je postao "Stijena" i od Isusa primio "ključeve kraljevstva nebeskoga") svojem Učitelju grdno zamjerio. Papa Benedikt (u knjizi "Sol zemlje") pojašnjava Božje i svjetske kriterije, odnosno evandeoska i ljudska mjerila: "Po tome što je naš Gospodin završio na križu vidi se da Božji putovi ne vode tako brzo do nekakvih mjerljivih uspjeha... Mislim da se čovjek ne treba obazirati na kvantitativna mjerila uspjeha. Mi nismo nikakva trgovina koja svoj uspjeh može mjeriti brojevima... Pred nama se nalazi novo, drukčije oblikovano razdoblje crkvene povijesti, u kojemu će se kršćanstvo opet nalaziti u znaku zrna gorušice, u prividno beznačajnim, malim skupinama koje će se svom snagom boriti protiv zla i u svijet unositi dobro što će svijetu približiti Boga." U tom kontekstu valja razumjeti Petrov istup i Isusovu oštru reakciju: "Nosi se od mene, sotono... jer ti nije na pameti što je Božje, nego što je ljudsko!" (v. Mt 16,21-27). Dakle, na isti način (ali u "okrenutoj logici") "Božje" je pravilo bilo - po kriteriju farizeja - da se Isus ne treba družiti s grješnicima, carinicima, "nečistima"... nego samo s "našima". Također, "Božji" je bio postupak svećenika i levita koji su zaobišli ranjenog u nevolji... A "ljudsko" - po tom istom kriteriju (a zapravo potpuno Božje) - bilo je sve ono što je Isus činio, a što su mu zamjerali licemjeri, koji su postupali dvolično, a od drugih tražili da se vladaju dolično. "Ljudski" (a zapravo potpuno evandeoski) bio je također postupak milosrdnog Samarijanca... Stoga i u ispravnom shvaćanju i dosljednom prihvaćanju evandeoskih kriterija za razlikovanje Božjeg i ljudskog u konkretnim prilikama svakodnevnog života, tj. u odnosima kršćana prema bližnjima, nalazi se "ključ" uspjeha u širenju Radosne vijesti. Tako kršćani svojim životom postaju poticaj za raspirivanje "rasprave" o tome "što govore ljudi tko je Sin čovječji?". Odnosno, time se daje odgovor na poznati poticaj nadbiskupa Camare: "Pažite, kršćani - vi ste jedino evanđelje koje će neki pročitati!"

Andelko KAČUNKO

3. rujna 1931.

Aleksandrov ustav

Vojno-monarhistička diktatura u **Jugoslaviji**, koju je **1929.** uveo kralj **Aleksandar**, temeljila se na apsolutizmu u vješto skrojennom velikosrpskom hegemonističko-centra-

lističkom sustavu. Političke stranke i skupovi bili su zabranjeni, uvedena je cenzura, a svaki pokušaj isticanja nacionalnog identiteta suzbijan je nasiljem i žandarskim bajunetama. Uskoro su europske demokracije počele tražiti povratak ustavnog i parlamentarnog sustava. Kralj Aleksandar je stoga **3. rujna 1931.** objavio novi ustav, odmah nazvan *oktroiran* jer ga nije donio parlament. Prema ustavu, kralj je bio nepovrediv, vlada odgovorna samo kralju, a u novouvedeni **Senat** kralj je imenovao polovicu senatora. Novi izbori bili su najobičnija farsa: izbornim zakonom onemogućene su oporbene stranke nacionalnih i regionalnih obilježja. **HSS Vladka Mačeka** nije pristao na takve izbore pa su u parlament, uz neviđeno nasilje i krivotvorenje rezultata, izabrani kraljevi pouzdanci s generalom **Petrom Živkovićem** na čelu...

5. rujna 1886.

Geronimo položio oružje

Posljednji veliki indijanski ratnik zvao se **Gojakla**, a u povijest je ušao pod meksičkim oblikom svoga imena, **Geronimo**. Taj **Apaš** punih se dvadeset godina uspješno odupirao bijeloj invaziji, a naposljetku se predao američkim vojnicima u **Kanjonu kostura** **5. rujna 1886.** Kada je legendarni indijanski poglavica položio oružje, uz njega je bilo još 16 ratnika, 12 žena i šestero djece. Tako je završeno osvajanje Granice i postojanje nekad nepreglednih područja **Divljeg zapada**. Američka vojska obćala je Apašima, nakon dvogodišnjeg progonstva na **Florida**, povratak na njihovu zemlju. No, nisu ispunili obećanje nego su ih selili po cijeloj **Americi**, a na kraju ih skrasili u **Oklahomi**. Sputani u rezervatima, Indijanci su gledali kako se polako osipa njihov broj i nestaje njihova kultura. Posljednji veliki ratnik Divljeg zapada, Geronimo, nikad više nije lovio bizone niti je vidio rodnu **Arizonu**. U zatočeništvu je pozivio još više od 20 godina, sve do **1909. g.**, zarađujući za život prodajom svojih fotografija turistima. Leon RIZMAUL

WEB INFO

nato.mvp.hr/?mv=186&mh=45

Usvjetlu skorašnjeg primanja u punopravno članstvo naše zemlje u **NATO-u**, želimo predstaviti web-stranicu **Misije Republike Hrvatske pri Sjevernoatlantskom savezu**. Ta cjelina pod okriljem **Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija** djeluje, dakako, u **Bruxellesu**, a uloga joj je predstavljati naše državne interese u odnosima sa Savezom.

Teme kojima se bavi site možemo podijeliti u dvije cjeline, jednu opću i drugu specijaliziranu. Prva nas općenito upoznaje s vanjskopolitičkim ciljevima RH, kao i ulogom MVPEI-a, a željni širih informacija mogu naći osnovne podatke o Hrvatskoj, njezinim geografskim obilježjima, stanovništvu, gospodarstvu, kulturi itd.

Specijalizirana cjelina nam je zanimljivija. Kao prvo, dostupne su službene obavijesti o novitetima u odnosima RH i NATO-a, o postupku našega pristupanja, te aktivnostima predstavništva. Najzanimljivija je podstranica **Odnosi RH-NATO**, koja predočava kronologiju najvažnijih događaja koji se tiču naše zemlje i Saveza, detalje o **Akcijском planu za članstvo**, doprinosu RH misiji **ISAF**, obrambenoj i vojnoj suradnji, te sudjelovanju u znanstvenim programima NATO-a. Navedene su također mogućnosti kontakta s Misijom, a i neki potencijalno korisni linkovi.

Vizualno, stranica nije osobito atraktivno opremljena, no sigurno je najvažnije da bude pregledna i informativna...

Domagoj VLAHOVIĆ

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Michael Phelps je na Olimpijskim igrama u Pekingu osvojio:

- A 9 zlatnih medalja
- B 8 zlatnih medalja
- C 7 zlatnih medalja

2. Atletičar Usain Bolt je u Pekingu na 100 metara srušio:

- A svjetski rekord Asefa Powella
- B svjetski rekord Tysona Gaya
- C vlastiti svjetski rekord

3. Nositelj hrvatske zastave na pekinškom otvorenju bio je:

- A Duje Draganja
- B Zoran Primorac
- C Ivano Balić

4. Za brazilsku nogometnu reprezentaciju u Pekingu je nastupio i:

- A Kaka
- B Ronaldinho
- C Cafu

5. Ukupan broj medalja koji su hrvatski sportaši osvojili u Pekingu jest:

- A 4
- B 5
- C 6

Pešanje: fb 2008-08-08

SAVRŠENA PRECIZNOST*

BEAMSHOT®
LASER SIGHT & TACTICAL LIGHT SYSTEMS

